

**Дрогобицький державний педагогічний університет
імені Івана Франка
Кафедра економіки та менеджменту**

АНАЛІТИЧНИЙ ЗВІТ
за результатами соціологічного опитування
“Організація освітнього процесу та науково-дослідної
роботи на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти
за спеціальністю «051 Економіка»”

Квітень, 2019 р.

З 20 квітня по 27 квітня 2019 року кафедрою економіки та менеджменту проведено соціологічне опитування здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, з метою з'ясування стану організації освітнього процесу, науково-дослідної роботи та виявлення шляхів їхньої оптимізації.

Соціологічне опитування проводилося шляхом роздаткового анкетування серед аспірантів усіх курсів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти «Економіка 051» за спеціально розробленим інструментарієм (Додаток 1). В опитуванні взяло участь 100% (9 аспірантів) студентів даної спеціальності.

Завдання дослідження:

- з'ясувати рівень ознайомленості аспірантів зі змістом кодексу академічної доброчесності ДДПУ;
- виявити чи ведуть викладачі роз'яснювальну роботу, щодо недопущення плагіату у науково-дослідних роботах, виконанні індивідуальних завдань;
- проаналізувати з якими порушеннями академічної доброчесності впродовж навчального процесу найчастіше стикаються аспіранти.
- з'ясувати рівень задоволеності організацією навчального процесу впродовж року;
- виявити яких форм роботи аспірантам бракує у викладанні;
- вивчити у чому виникають труднощі під час складання наукових звітів;
- оцінити роботу структурних підрозділів ЗВО;
- з'ясувати рівень задоволеності аспірантів організаційною, інформаційною, консультативною та соціальною підтримкою ЗВО;
- оцінити відповідності предметів тематиці наукового дослідження аспірантів.

Одним із завдань дослідження було визначити рівень інформованості аспірантів про Кодекс академічної доброчесності ДДПУ імені Івана Франка як чинника який може запобігати недоброчесній поведінці аспірантів та сприяти організації освітнього процесу та науково-дослідної роботи. Уже на першому курсі аспірантів ознайомлюють з Кодексом академічної доброчесності де звертається увага саме на академічну нечесність, всі можливі порушення академічних правил.

За результатами проведеного опитування, можна стверджувати, що аспіранти добре ознайомлені зі змістом Кодексу академічної доброчесності ДДПУ, про це вказали 77,8% опитаних студентів. Дещо чули про нього 22,2% опитаних. Таких аспірантів, які не чули про Кодекс академічної доброчесності немає (див. табл. 1).

Таблиця 1.

Розподіл відповідей на питання «Чи ознайомлені Ви зі змістом Кодексу академічної доброчесності ДДПУ?»

Позиція	%
Так, добре ознайомлений	77,8
Дещо чув про нього	22,2
Не чув про Кодекс нічого	0,0

Ще однією метою опитування було з'ясувати рівень роз'яснювальної роботи викладачами щодо недопущення плагіату у науково-дослідних роботах. Серед аспірантів 66,7% вказали що роз'яснювальні роботи про недопущення плагіату ведуться завжди, 22,2% опитаних зазначили, що в більшості, так. Про те, що лише інколи ведуться такі бесіди вказали 11,1% аспірантів. (див. табл. 2).

Таблиця 2.

Розподіл відповідей на питання «Чи ведеться робота адміністрацією університету щодо запобігання та виявлення плагіату у наукових роботах?»

Позиція	%
Так, завжди	66,7
В більшості, так	22,2
Інколи	11,1
Ніколи	0,0

Отже, такі результати опитування свідчать про належний рівень інформованості аспірантів про Кодекс академічної доброчесності ДДПУ імені Івана Франка та високий рівень роз'яснювальних робіт серед них, що до недопущення плагіату у науково-дослідних роботах, що не може бути чинником у формуванні недоброчесної поведінки аспірантів. Близько 90,0% аспірантів в тій чи іншій мірі поінформовані та знають про недопустимість плагіату у своїх науково-дослідних роботах.

Проаналізовано з якими порушеннями академічної доброчесності впродовж навчального процесу найчастіше стикаються аспіранти. Згідно опитування регулярно аспіранти стикаються з такими порушеннями як списування – 22,2% та плагіат – 11,1% опитаних. Вказали на те, що лише інколи вдаються до плагіату – 22,3%, хабарництва – 22,2% та необ'єктивного оцінювання – 11,1% опитаних аспірантів. Аспірантами було відмічено про відсутність таких практик як необ'єктивне оцінювання – 88,9,0%, хабарництво – 77,8% та плагіат – 55,5% (див. табл. 3).

Таблиця 3.

Розподіл відповідей на питання «З якими порушеннями академічної доброчесності Ви стикалися впродовж навчального процесу?», %

Позиція	Регулярно	Часто	Інколи	Ніколи
Плагіат (використання чужих ідей, дослідницьких результатів без посилання на джерело)	11,1	11,1	22,3	55,5
Списування	22,2	33,8	0,0	54,0
Хабарництво	0,0	0,0	22,2	77,8
Необ'єктивне оцінювання	0,0	6,0	11,1	88,9

Таким чином, можна зробити висновок, не зважаючи на високу поінформованість, що до кодексу академічної доброчесності та високий рівень роз'яснювальної роботи, все ж таки присутнє в певній мірі таке порушення академічної доброчесності як списування та плагіат.

Ми з'ясували рівень задоволеності аспірантів організацією навчального процесу. Як показали результати дослідження аспіранти задоволені повною мірою змістом ОНП, комунікацією з викладачами, доступом до комп'ютерів та Інтернету, ставленням викладачів до аспірантів, ставлення викладачів до проведення занять та чіткістю і зрозумілістю критеріїв оцінювання контрольних заходів – 88,9% опитаних. Позиції: забезпечення підручниками, посібниками та методичними матеріалами – 33,3%, розклад занять, матеріально-технічна база та методи навчання і викладання та їх відповідність вимогам студентоцентрованого підходу – 22,2%, увібрали найбільший відсоток студентів, які частково задоволені (див. табл. 4).

Таблиця 4.

Розподіл відповідей на питання «Наскільки Ви задоволені організацією навчального процесу?», %

Позиція	Повністю	Частково	Цілком не задоволений	Важко відповісти
Змістом ОНП	88,9	11,1	0	0
Розкладами занять	77,8	22,2	0,0	0,0
Організацією заліково-екзаменаційних сесій	77,8	11,1	0,0	11,1
Комунікацією з викладачами	88,9	0	0,0	11,1
Доступом до комп'ютерів та Інтернету	88,9	11,1	0,0	0,0
Забезпеченням підручниками, посібниками та методичними матеріалами	66,7	33,3	0,0	0,0
Ставленням викладачів до проведення занять	88,9	0	0	11,1
Ставленням викладачів до аспірантів	88,9	11,1	0,0	0,0
Матеріально-технічною базою	66,7	22,2	0,0	11,1
Чіткістю і зрозумілістю критеріїв оцінювання контрольних заходів	88,9	11,1	0,0	0,0
Методами навчання і викладання та їх відповідністю вимогам студентоцентрованого підходу	77,8	22,2	0	0

З метою підвищення ефективності навчального процесу та якісного засвоєння знань аспірантами, ми намагалися виявити яких форм роботи не вистачає аспірантам у викладанні та комунікаціях з викладачами. Результати показали, що аспірантам в основному не вистачає сучасних та практично орієнтованих навичок – 55,6%. Про нестачу групових форм роботи – проєктів, завдань, презентацій, розв'язування кейсів, дебатів, дискусій – 22,2% відзначили опитаних, спілкування через e-mail, соціальні мережі, скап та спілкування особисто поза заняттями заявили – 11,1% аспірантів (див. табл. 5).

Таблиця 5.

Розподіл відповідей на питання «Яких форм роботи, Вам бракує у викладанні та комунікаціях з викладачами?», %

Форма роботи	Частка %
Спілкування особисто поза заняттями	11,1
Спілкування через e-mail, соціальні мережі, скайп	11,1
Групові форми роботи – проекти, завдання, презентації, розв’язування кейсів, дебати, дискусії	22,2
Більше сучасних та практично орієнтованих навичок	55,6

Важливим завданням дослідження було з’ясування обставин, що викликають труднощі під час складання наукових звітів. Половина опитаних студентів – 55,5% відзначили, що особливих труднощів під час складання сесії у них не було. Втім 22,3% вказали, що труднощі у них викликали багато пропусків під час семестру, для 11,1% опитаних це несистематична робота під час семестру, 11,1% – надто велика кількість матеріалу для здачі (див. табл. 6).

Таблиця 6.

Розподіл відповідей на питання «У чому виникають для Вас труднощі під час складання під час складання сесії», %

Причини	Частка %
Особливих труднощів не було	55,5
Багато пропусків під час семестру	22,3
Несистематична робота під час семестру	11,1
Надто велика кількість матеріалу для здачі	11,1
Надто мало часу для підготовки до заліків та іспитів	0,0

Оцінюючи роботу та підтримку структурних підрозділів ЗВО за 5-бальною шкалою, де 1- найнижчий бал, 5 – найвищий, середні бали різних служб коливаються від 2,7 до 4,7 балів. Найвище оцінена робота відділу аспірантури, докторантури та наукової роботи 4,7 бали та деканату ННІФМЕІТ 4,5 бали.

Середній бал по роботі отримали такі структурні підрозділи: бухгалтерська служба (3,9 бали), канцелярія (3,8 бали). Найнижче оцінена робота відділу інформаційної діяльності та зв'язків з громадськістю (2,9 бали) (див. табл.7).

Таблиця 7

Середній бал оцінки структурних підрозділів ЗВО

Структурний підрозділ	Середній бал
Відділ аспірантури, докторантури та наукової роботи	4,7
Деканат ННІФМЕІТ	4,5
Навчально-методичний відділ	4,3
Бібліотека	4,0
Відділ молодіжної політики і соціальної роботи	4,0
Бухгалтерська служба	3,9
Канцелярія	3,8
Відділ кадрів	3,6
Відділ інформаційної діяльності та зв'язків з громадськістю	2,9

Серед завдань нашого дослідження, ще одним дуже важливим завданням було з'ясування рівня задоволеності аспірантами організаційним, інформаційним, консультативним та соціальним механізмом підтримки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти. Згідно результатів дослідження найбільш задоволені аспіранти освітнім (88,9%), організаційним (88,9%) механізмом підтримки. Дещо нижчим, але не вагомо, є рівень задоволеності

інформаційним (77,8%), соціальним (77,8%) та консультативним (77,8%) механізмом. Таким чином, згідно результатів опитування аспіранти задоволені механізмами підтримки ЗВО (див. табл. .8).

Таблиця 8

Розподіл відповідей на питання «Якою мірою Ви задоволені механізмами підтримки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти», %

Механізм підтримки	Повністю	Частково	Цілком не задоволений	Важко відповісти
Освітній	88,9	11,1	0,0	0,0
Організаційний	88,9	11,1	0,0	0,0
Інформаційний	77,8	11,1	11,1	0,0
Консультативний	77,8	11,1	0,0	11,1
Соціальний	77,8	0,0	0,0	22,2

Ми намагалися з'ясувати які предмети, на думку аспірантів, повною мірою відповідають тематиці їхнього наукового дослідження. Відповідність предметів оцінювалася за 5-бальною шкалою, де 1 бал - найнижча відповідність, 5 балів – найвища відповідність. Середні бали відповідності предметів науковим дослідженням аспірантів коливаються від 2,8 до 4,8 балів. Найвища відповідність у предметів «Аналіз, оцінка та моделювання економічних ризиків» 4,8 бали та «Методи економічного аналізу» 4,6 бали. Найнижча відповідність у предметів «Інвестиційний аналіз» 2,9 бали та «Економіка інтелектуальної власності» 2,8 бали (див. табл.9).

Таблиця 9

Середній бал оцінки відповідності предметів тематиці наукового дослідження аспірантів

Предмет	Середній бал
Аналіз, оцінка та моделювання економічних ризиків	4,8
Методи економічного аналізу	4,6
Актуальні проблеми моделювання економіки	4,0
Системний аналіз в економіці	3,7
Методи статистичного моделювання	3,6
Економіка інтелектуальної власності	3,5
Багатокритеріальні задачі оптимізації в економіці	3,3
Інвестиційний аналіз	3,0